
Protokoll nr 2 fört vid äldrenämndens sammanträde

Tidpunkt:

Tisdagen 23 februari, 2021, kl. 16:08 – 16:55

Plats:

Bråvallasalen, Stadshuset, plan 1

Paragrafer: §§1-16

Dag för justering: 2021-02-26

Erik Slottnér (KD)
ordförande

Mirja Räihä (S)
vice ordförande

Närvarande:
Se sid 2 i protokollet

Ledamöter:

Erik Slottnér (KD), ordförande
Mirja Räihä (S), vice ordförande
Yvonne Fernell-Ingelström (M)
Anette Hellström (M)
Georg Lagerberg (M)
Abit Dundar (L)
Ulla Wihlman (MP)
Isak Kupersmidt (C)
Felix Finnveden (S)
Robert Mjörnberg (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Christina Huss (M)
Inger Akalla (M)
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Truls Ljungström (M)
Paulina Draganja (L)
Anna Kers Hagberg (MP)
Anna Simon-Karlsson (C) §§6-16
Bengt-Olov Tengmark (S)
Vakant (S)
Elisabeth Persson Grip (V)
Hanna Egeltoft (V)
Göran Ek (SD)

Förhinder:

Lisa Ahlstrand (S)
Inger Gretzer Qvick (V)
Melisa Guner (S)

Tjänstgörande:

Bengt-Olov Tengmark (S) för Lisa Ahlstrand (S)
Elisabeth Persson Grip (V) för Inger Gretzer Qvick (V)

Närvarande tjänstemän:

Bitr. stadsdirektör Alexandra Göransson §§1-6, förvaltningschef
Patric Rylander, avdelningscheferna Kicki Elofsson och Susanne
Brinkenberg, enhetschef Carl Smitterberg, biträdande
avdelningscheferna Linda Hamnes och Tero Tegel, strateg Charlotta
Olofsson samt nämndsekreterare Gina Lööf.

I sammanträdet deltog även borgarrådssekreterarna Mejke Runström, Fredrik Bergström och Karin Vaghult samt Sverre Dahlstedt.

§ 1. Närvarande

Ordföranden Erik Slottner (KD) öppnade sammanträdet.
Ledamöter och ersättares närvaro noterades.

§ 2. Val av justerare

Ordföranden Erik Slottner (KD) valdes att tillsammans med
vice ordföranden Mirja Räihä (S) att justera protokollet.

§ 3. Anmälan av protokollsjustering ÄN 1/2021-01-26

Äldrenämndens protokoll från 2021-01-26 anmäldes.

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna

§ 4. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

§ 5. Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Inga skrivelser anmäldes.

§ 6. Förvaltningschefens information/presentation

Bitr. stadsdirektör Alexandra Göransson höll en presentation
kring Projektet Modernisering av sociala system.

Strategen Charlotta Olofsson höll en presentation kring
specialiserade hemtjänstgrupper med inriktning mot
demenssjukdom och kognitiv svikt.

Förvaltningschefen Patric Rylander informerade om nuläget
kring Covid-19.

§ 7. Remiss av Stockholms stads trygghetsprogram

Dnr ALD 2020/660

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-01-22

I samband med budget för 2019 fick kommunstyrelsen i uppdrag att revidera Stockholms stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021. Kommunstyrelsen har nu utarbetat ett nytt förslag, "Stockholms stads trygghetsprogram 2020-2023". Det reviderade programmet har en struktur för hur stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete ska planeras, genomföras, kommuniceras och följas upp. Uppdrag och ansvar på central och lokal nivå tydliggörs. Arbetet ska bedrivas långsiktigt med utgångspunkt i väl avvägda arbetssätt och insatser som utgår från aktuell data, kartläggningar och orsaksanalyser. Det är av största vikt att det finns en väl fungerande samverkansprocess både internt och externt.

Staden har en central roll i arbetet med att öka tryggheten och minska brottsligheten i samhället. Äldreförvaltningen välkomnar därför det föreslagna trygghetsprogrammet som samlar styrningen av det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Det är positivt att stadens arbete utgår från ett gemensamt och kunskapsbaserat arbetssätt med tydlig organisation och samverkansprocess. Äldreförvaltningen anser att programmet kan breddas med att även tydliggöra sårbarhetsfaktorer för grupper som ofta utsätts för brott. Det behövs ett äldre perspektiv i programmet då äldre är en särskilt sårbar grupp vad gäller risken att utsättas för brott.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) lade fram ett eget förslag till beslut och föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med detta.

Beslutsgång

Ordföranden Erik Slottnér (KD) ställde de två förslagen mot varandra och fann att nämnden beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) reserverade sig mot beslutet till förmån för deras eget förslag till beslut enligt följande:

1. delvis godkänna förvaltningens svar på remissen.
2. därutöver anföra följande.

Den pågående pandemin har påverkat oss alla. Vår vardag har förändrats och många av oss har antingen drabbats själva eller påverkats genom att bekanta och anhöriga blivit sjuka eller i värsta fall gått bort. Även om vi ser styrkor och heroiska insatser är det kanske bristerna som kommer vara de mest närvarande när vi ser tillbaka på år 2020.

Pandemin är inte över och vi står nu inför en eventuell tredje våg. Därför, samt för att detta inte kommer vara den sista pandemin som drabbar staden, behöver beredskapen stärkas.

Stockholms stad får aldrig igen svika sina anställda genom att inte ha tillräckligt med skyddsutrustning. Det som hände våren 2020, att anställda i äldreomsorgen fick jobba utan nödvändig skyddsutrustning, ska inte ske igen. Stockholm måste ha en så bra egen beredskap, avseende utrustning, personal, lokaler och kompetens, att vi snabbt kan sätta in nödvändiga åtgärder. Det som hände våren 2020, att personer boende inom äldreomsorgen inte direkt kunde erbjudas kohortvård i avskildhet, ska inte ske igen. Stockholms stad måste ha en stark egen beslutskraft, samverkan, omvärldskunskap och rådgighet att vi kan garantera alla oavsett var man bor eller oavsett hur välfärden är organiserad, en bra trygghet. Det som hände våren 2020, att smittspridning i utsatta områden initialt inte togs på allvar, ska aldrig ske igen.

Arbetet för jämlikhet och mot segregation är avgörande om vi ska skapa ett tryggare Stockholm. Vi vill att alla stadsdelar ska vara trygga. Att Stockholm är och upplevs som en trygg och säker stad är ett ansvar som vilar på samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Det är genom förebyggande systematiskt säkerhetsarbete, riktade insatser och trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön, samt ett omfattande preventivt socialt arbete som trygghet kan uppnås.

Den gängkriminalitet som plågat vissa av Stockholms stadsdelar måste brytas. Att rekryteringen till gängen tillåts fortsätta är ett misslyckande för inte minst Stockholms stad som får sägas ha huvudansvaret för att bryta denna utveckling i Stockholm. Historiskt dåliga förutsättningar för socialtjänsten under tidigare mandatperioder och till skolan under innevarande år bidrar till detta. Det räcker inte att det står fina skrivningar i programmet om hur viktigt det är med arbetsmarknadsinsatser för unga eller att skolan är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förhindra att barn och unga hamnar i kriminalitet om resurser inte avsätts. Verksamheterna som utgör grunden i trygghetsarbetet måste ges förutsättningar att bedriva sitt arbete. Minskade resurser till förskolan, avskaffad 90-dagarsgaranti och nedläggning av fritidsgårdar är fel väg att gå.

I förslaget till trygghetsprogram framhålls vikten av samverkan. Det är oerhört viktigt med både intern och extern samverkan för ett framgångsrikt trygghetsarbete. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser behöver bli ännu bättre i att samverka med varandra och med andra aktörer som polisen, regionen, näringslivet och föreningslivet. Men för att kunna samverka krävs det att varje verksamhet är medveten om hur den egna verksamheten bidrar till ett tryggare Stockholm både kortsiktigt och långsiktigt. Tyvärr har vi sett hur stadens ledning vid ett flertal tillfällen försökt fransäga sig ansvaret för trygghetsarbetet. Istället för att höja ambitionerna för stadens förebyggande arbete har ledningen önskat att flytta fokus till vad regeringen och andra aktörer bör göra. Det sänder fel signaler till stadens verksamheter. Staden förfogar över många verktyg som kan användas för att stärka tryggheten.

Vi vill understryka de synpunkter som miljöförvaltningen lyfter om att programmet hade tjänat på att lyft oron och rädslan för miljön och klimatet som medborgarna känner. Oron har en stor påverkan för stockholmarnas upplevelse av

trygghet. Vi anser att ett miljöperspektiv ska tillföras i programmet.

Vidare saknar vi i programmet skrivningar om segregationens effekter på trygghet. Att blunda för vilka risker som sociala skillnader innebär kan försvaga stadens förståelse och beredskap för social oro. Man kan ställa sig frågande till varför majoriteten inte vill ta upp sociala skillnader och om det finns en koppling till de senaste årens nedskärningar på det förebyggande arbetet som till exempel förskola, skola och feriejobb till unga. De besparingar som majoriteten tror sig göra idag kommer att kosta staden ofantliga summor i framtiden när färre barn klarar kunskapsmålen och segregationen ökar.

Det offentliga rummet tillhör alla. Alla, oavsett kön och ålder, ska kunna känna sig trygga överallt i vår stad. Men verkligheten är att många stockholmare upplever otrygghet i det offentliga rummet. Det var därför som vi i den dåvarande majoriteten år 2018 införde en trygghetsfond med 200 miljoner kronor. Fonden syftar till att möjliggöra stadsmiljöåtgärder som förebygger brott och bidrar till ökad trygghet, säkerhet och trivsel. Det kan exempelvis handla om bättre belysning, kameror, pollare, offentlig närvaro och liknande projekt för att förstärka den fysiska tryggheten.

Fonden har varit uppskattad av nämnderna. Tyvärr ser vi hur den borgerliga majoriteten under sina två år har byråkratiserat, försvårat och stoppat insatser. Syftet med fonden om att öka tryggheten och säkerheten genom att låta stadsdelar och nämnder lokalt identifiera otrygga platser tillsammans med polis, näringsliv, föreningsliv och medborgare har försvårats. Till exempel har flertalet nämnder identifierat otrygga platser och ansökt medel men sett hur deras ansökan avslagits med en uppmaning att inkomma med en ny ansökan igen. Viktiga trygghetsinvesteringar har tyvärr uteblivit.

Programmet knyter an till översiktsplanen vilket vi anser är bra. Problemet är återigen att majoritetens handling inte överensstämmer med målsättningarna och insatserna som lyfts i programmet. Fokus Skärholmen lyfts fram som ett positivt arbete samtidigt som man har valt att omorganisera projektet och minska resurserna. Man talar även varmt om de strategiska sambanden samtidigt som man stoppar många av ambitionerna i det samband som kommit längst, nämligen Spångadalen.

Under våren 2020 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads säkerhetsprogram. Det är beklagligt att majoriteten valde att remittera ut säkerhetsprogrammet och trygghetsprogrammet vid olika tillfällen eftersom trygghet och säkerhet hänger ihop i en väldigt stor utsträckning. Det hade varit av stort värde om stadens verksamheter hade getts möjlighet att framföra synpunkter med båda programmen framför sig.

Särskilt uttalande

Ledamoten Robert Mjörnberg (V) m.fl. anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Programmet fäster stor vikt vid brottsprevention och stadsmiljöfrågor. Det är två mycket viktiga delar i att skapa en trygg stad men vi saknar ett tydligare fokus på sociala förebyggande insatser som leder till ökad jämlikhet i staden. Det räcker inte med en ren och välskött stadsmiljö för att stärka tryggheten och förebygga brottslighet. En stabil och väl fungerande socialtjänst som invånarna känner högt förtroende för är helt avgörande för ett lyckat trygghetsarbete. Givetvis är detta också av stor relevans för den trygghet som äldre invånare upplever i Stockholm. Vi vill sänka trösklarna för tidiga insatser och ge ytterligare förutsättningar för god samverkan med förskola, skola, fritidsverksamheter, civilsamhälle och andra myndigheter utifrån bland annat de rekommendationer som lämnades i Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm. Trygghetsprogrammet pekar ut stadsdelsnämnderna som en av de mest centrala aktörerna för genomförandet av programmet. Stadsdelsnämnderna får genom programmet även ett stort ansvar för uppföljning och samordning av trygghetsskapande insatser.

Vi efterfrågar tydligare skrivningar om socioekonomisk segregation i staden. Programmet bör också kompletteras med analyser av vilka effekter den ökade ekonomiska ojämlikheten i staden får på säkerhetsarbetet, bland annat i form av tillit i samhället i stort, vilket lyfts i programmet som en del av det övergripande målet med stadens säkerhetsarbete.

Trygghetsprogrammet skulle även kunna lyfta fram vilka åtgärder som behövs för att öka tillit och tilltro till staden. Det faktum att Sverige har gått från att vara ett av de länder vars skattesystem omfördelar mest till att ha de minst omfördelade

skattesystemet inom EU:s kärnländer sätter fokus på att enbart ett kommunalt trygghetsprogram aldrig kan öka tryggheten för de mest otrygga. Trygghet är liksom det mesta i samhället en klassfråga. I äldreombudsmannens rapport från 2019 (som behandlades i Kommunfullmäktige först 20210201) identifierar denne en rad områden som överlappar stadens trygghetsprogram utifrån ett socialpolitiskt perspektiv. Exempelvis lyfter äldreombudsmannen fram att svenska pensionärer löper större risk att hamna i relativ fattigdom än äldre i övriga länder inom EU. Avseende "materiell fattigdom" ligger Sverige också numera i botten, i synnerhet för personer som är över 75. Det vill säga förmågan att betala för uppvärmning av bostad, att kunna hantera oförutsedda utgifter, att regelbundet ha råd att äta kött eller annat protein eller att kunna åka på semester. I materiell fattigdom inräknas även förmågan att betala sin hyra, vilket särskilt redovisas som en punkt i äldreombudsmannens rapport om hemlöshet hos äldre, där denne ser ett behov av samordnade insatser i det vräkningsförebyggande arbetet. Vidare fokuserar rapporten också på äldre i missbruksproblematik och psykisk ohälsa, faktorer som också bör ses utifrån ett trygghetsperspektiv. Vänsterpartiet anser att äldreкураторerna, liksom de i Kungsholmens stadsdelsnämnd har en nyckelroll att fylla i det generella trygghet-skapandet för stadens äldre invånare, och i deras uppdrag ligger bland annat att identifiera några av ovanstående problematiker. Vi skulle gärna se att denna insats spreds i andra stadsdelar!

Centralt för stadens äldres trygghet är finansieringen av äldreomsorgen. Under de senaste två åren har stadens äldre invånare underkastats "effektiviseringar" på nästan 200 miljoner kronor, eller som vi väljer att benämna det, nedskärningar. Detta samtidigt som vi genomlidit den mest omfattande pandemin i modern tid. Verklighet skulle vara att lägga resurser på att minska överanvändandet av allmänna visstidsanställningar och andra typer av tidsbegränsade anställningar för stadens och de privata utförarnas vård och omsorgspersonal. Lärdomar från pandemin år 2020 visar på tydliga samband mellan de anställdas villkor och spridningen av Covid-19. Att veta vem som kommer och utför omsorgen i hemtjänsten, att personalen är mindre stressutsatta, har en bra arbetsmiljö och kan utföra sitt arbete med den kvalitet de vill är väldigt bra mått för trygghet hos stadens äldre!

Vi vill också framhålla att det när det kommer till kommunikation är mycket viktigt att komplettera programmet med skrivningar om hur kommunikationen ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsvariation. Exempelvis lättillgänglig information som riktar sig till synskadade, döva, eller andra normbrytande funktionaliteter.

Avseende den rent fysiska tillgängligheten till stadsrummet så tangerar funktionsvarierade och äldres invånares förutsättningar ofta varandra. Vänsterpartiet ser detta som lika delar en teknisk som en strukturell problematik. Självfallet måste de tekniska förutsättningarna exempelvis för en effektiv snöröjning vara på plats. Denna vinter har återigen visat på stora brister i stadens snöröjning, glashala trottoarer, snöfyllda gator och stora upplogade vallar ska inte behöva vara något stadens äldre ska vänja sig. Förra mandatperioden ondgjorde sig många från majoritetspartierna över den feministiska snöröjningen, men idag ser vi tydligt resultatet av annorlunda prioriteringar. Kombinera detta med den eskalerande ofrivilliga ensamheten (även detta tas upp i äldreombudsmannens rapport) som pandemin resulterat i, så har vi en farlig situation där många tvingas välja mellan isolering eller benbrott till följd av riskabla promenader. Det är inte trygghet för stadens äldre. Det är inte heller ett fördelaktigt ensamhetsförebyggande arbete när staden inte blir tillgänglig ens för kortare promenader.

På det rent strukturella planet ser vi stora problem med snöröjning på entreprenad, där många utförare delar ansvaret över staden, med varierande resultat och sämre samordning av resurserna som resultat. Det är dags att inse att det inte fungerar att lägga ut snöröjningen på massor av olika utförare med skilda ekonomiska intressen. Istället borde staden sköta snöröjningen i egen regi och ta det helhetsansvar vi har.

Ledamoten Leif Söderström (SD) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Målet i Stockholms stads trygghetsprogram är att alla utsatta områden och särskilt utsatta områden ska vara borta år 2025. Målet för otryggheten är att den ska vara halverad. Bägge dessa mål framstår som orealistiska då utvecklingen går åt motsatt håll.

Otryggheten och kriminaliteten breder ut sig än mer, och har snarare eskalerat än minskat under en väldigt lång tid. Till stor

del ligger ansvaret och verktygen till förbättring på nationell nivå. Stadens möjligheter att påverka för att stävja organiserad brottslighet och bedrägerier är därför begränsade, men att Staden bedriver ett effektivt brottspreventivt arbete inom de ramar som Staden har till sitt förfogande är grundstenen till förändring. Utöver det egna ansvaret ska Staden därför utöva påtryckningar på staten om att införa effektiva åtgärder som på sikt kan stoppa den nuvarande utvecklingen.

Med bakgrund av ovanstående framstår förslaget på trygghetsprogram som naivt både vad det gäller målen och möjligheten för Staden att påverka det som sker. Det saknas också en utvärdering av de åtgärder som har införts. Ständig och adekvat inhämtning och utvärdering av information är en förutsättning. Det är genom att skapa förståelse till varför kriminaliteten frodas trots stora satsningar som Staden kan vidta åtgärder som förbättrar situationen.

Vi Sverigedemokrater anser det vara av största vikt att de medel som Staden varje år fördelar mellan olika verksamheter både är ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Att ständigt utöka budgeten för trygghetsåtgärder utan att läget förbättras är oansvarigt. Sverigedemokraterna har därför i en motion den 19 januari 2020 föreslagit att Staden ska utvärdera hur de införda åtgärderna har påverkat tryggheten och brottsutvecklingen.

§ 8. Verksamhetsberättelse VB 2020 för Äldrenämnden

Dnr ALD 2020/817

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2020 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-02-10.

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året och redovisar i tjänsteutlåtandet genomförandet av dessa i enlighet med stadens integrerade ledningssystem (ILS)

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Mirja Räihä m.fl. (S) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Det är uppenbart att äldreförvaltningen haft ett intensivt år och gjort stora insatser under 2020 med anledning av pandemin, med allt från en massiv digital omställning, till framtagande av beredskapsplaner och en kontinuerlig tätare kontakt med regionen och utförarna. De erfarenheter vi får nu behöver påverka stadens fortsatta arbete den dagen livet kan återgå till det mer normala. Inte minst vad gäller insatser för att motverka social isolering och uppmuntra till aktivitet och rörelse för äldre i Stockholm. Även fortsättningsvis finns det behov av särskilda insatser för att garantera Stockholms äldre och andra riskgrupper säker tillgång till kommunala och sociala verksamheter.

Många av uppdragen har pausats för att klara det mest nödvändiga och för att det på grund av de rådande restriktionerna varit svårt att fullfölja dem. Vi kan bara hoppas att den borgerliga majoriteten tänker om kring vissa av uppdragen, med anledning av årets händelser. Utredningen om huruvida tryggt mottagande kan utföras av den äldres ordinarie hemtjänstutförare är ett uppdrag vi anser borde lagts ned. Framgångsfaktorn med arbetssättet är kvalificerade hemtjänstresurser som snabbt kan sättas in i hemmet. Under pandemin har flera utförare inte haft egna förstärkningsteam, utan fått förlita sig på staden och i ett läge där utskrivning från hälso- och sjukvård inte fungerar som den ska är det fel tid för fler privatiseringsexperiment.

Det vi länge vetat har blivit akut under året – att personalen måste känna trygghet för att kunna utföra sitt jobb på bästa sätt. Man ska ha råd och möjlighet att vara sjuk, man ska kunna byta om efter arbetspasset och man ska ha tillgång till rätt utrustning och kunskap. Tryggare anställningar för personalen

gör att kompetensen och kvaliteten kan öka samt att man vågar anmäla eventuella missförhållanden i verksamheten. Det har alltid varit viktigt, nu ser vi att det också räddar liv.

Under pandemin har smittan varit större på boenden med högre andel timanställda och information om bland annat ändrade rutiner har visat sig vara svår att få ut till den personalen. De har blivit tilldelade arbetsuppgifter som inneburit att de gått mellan boenden och avdelningar, eftersom de arbetar från dag till dag där det behövs. Chefer inom äldreomsorgen har inte sällan ansvar för 50 medarbetare, vilket är ohållbart. Vi vill arbeta för ett mer närvarande ledarskap med max 25 medarbetare per chef.

Grundutbildning och kompetensutveckling behövs för att omvårdnaden ska kunna bedrivas säkert och med hög kvalitet. Därför är det viktigt att redan nu ta höjd och planera inför de förändringar som är planerade, då menar vi den kommande regleringen av yrket undersköterska och införande av en enhetlig utbildning för yrkesgruppen.

Staden ska ta tillvara personalens språkkunskaper samt måste säkra medarbetarnas kunskaper i svenska för att vården och omsorgen ska kunna bedrivas på ett säkert sätt och ska därför erbjuda medarbetare inom vård och omsorg språkkurser i svenska vid behov. Äldre i Stockholm ska kunna känna en trygghet när vi höjer kvaliteten i omsorgen.

Möjligheten att kombinera SFI och yrkeskurser inom kombinationsutbildningar har gett goda resultat och därför ska nämnden utveckla och utöka utbildningarna. Yrkesutbildning med integrerad språkutbildning för invandrare (YFI), som kombinerar SFI med yrkesutbildning, har varit framgångsrik för nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Utbildningsplatserna i YFI är dyrare än andra i inledningsfasen men inte sett till hela utbildningstiden, då de som deltar i YFI har kortare utbildningstid och ges möjlighet att etablera sig snabbare på arbetsmarknaden. Vi anser att YFI-metoden ska tillämpas på fler yrkesutbildningar. I framtagande av fler yrkesutbildningar ska fokus läggas på att matcha nyanlända mot yrken där det råder stor brist på arbetskraft idag. Även stadens och näringslivets framtida rekryteringsbehov ska tas i beaktande. Nämnden ska stärka nyanländas möjligheter att validera tidigare utbildning inom stadens vuxenutbildningar

och utreda möjligheten att validera informell kompetens, samtidigt som språkkunskaperna stärks.

I de yrkesutbildningar som syftar till jobb inom vård- och omsorg vill vi se en särskild språksatsning för att säkra att alla som går ut i arbetslivet talar god svenska. Med språksatsningen höjer vi kvaliteten i omsorgen samtidigt som tryggheten och patientsäkerheten höjs. Samtliga elever inom vårdutbildningarna ska få ta del av språksatsningen.

När majoriteten i staden vill se en ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare samt att all tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning gäller det i verkligheten långt ifrån alla som arbetar med de äldre. Inte heller blir målet om att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning ett särskilt omvälvande mål att nå, då äldreomsorgen till nära en fjärdedel bemannas av timanställda, vilket drabbar de äldre direkt, som får en minskad personal-, tids- och omsorgskontinuitet. Även ur ett språkperspektiv är tillsvidareanställningar att föredra då språkinläringen främjas av en högre personalkontinuitet och fasta anställningar.

Ledamoten Robert Mjörnberg m.fl. (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt följande:

Äldreförvaltningen konstaterar att verksamhetsberättelsen utgår från kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområden samtidigt som förvaltningen tar upp att för flertalet av målen finns inte mätbara indikatorer som avgör måluppfyllelsen. Vidare att under respektive stadsdelsförvaltning sorterar olika former verksamhetsområden som äldreförvaltningen inte har det direkta ansvaret varför resultaten av deras undersökningar (t.ex. brukarundersökningar) inte påverkar förvaltningens måluppfyllelse. Äldreförvaltningen bedömer dock att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året men konstaterar också att Covid-19-pandemin har haft stora konsekvenser för äldreförvaltningens arbete och för målgruppen äldre under år 2020.

Vi finner att verksamhetsberättelsen 2020 inte återspeglar de effekter pandemin haft på de sedan länge kända bristerna i inom äldreomsorgen. När Socialstyrelsen i sin lägesrapport 2010 gjorde en tillbakablick av vård och omsorg för äldre konstaterade myndigheten att de reformer (bl.a. Äldreförnyelsen) som genomförts lett till att många äldre personer bodde kvar

hemma med stora vård- och omsorgsbehov och därför behövde ett sammanhållet omhändertagande. Vidare att i kommunal vård och omsorg förelåg brister i medicinsk kompetens, stor personalomsättning och hög andel timanställda och brister i läkares medverkan (Socialstyrelsen (2010), Vård och omsorg om äldre, Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Lägesrapport 2010.). Den av regeringen tillsatta Coronakommissionen kunde konstatera samma förhållanden i sin rapport från december 2020 med äldreomsorgens strukturella och sedan länge välkända problem som måste åtgärdas (Äldreomsorgen under pandemin Delbetänkande av Coronakommissionen Stockholm 2020). I en rapport från Kommunal finns stöd för att smittspridning på boenden var relaterad till bland annat högre andel timavlönad personal och sämre bemanning (Pandemi på äldreboendet, Kommunal 2020).

Vi anser att verksamhetsberättelsen ska kunna ligga till grund för fortsatt förbättringsarbete för Äldrenämnden. Alternativt sammanställningar av den typ som publicerades mars 2019 ”Uppföljning inom äldreomsorgen 2018” som gav en mer samlad bild av kvaliteten inom äldreomsorgen i Stockholms stad från de olika uppföljningsmetoderna. En sådan sammanställning/verksamhetsberättelse behöver dock kompletteras med uppgifter om krav och mål på optimal bemanning, fastanställda med kollektivavtal, kompetensnivåer, obligatoriska kompetens- och vidareutbildningar, inklusive språk, och arbetsmiljökrav i hemtjänsten, på särskilda boenden och dagverksamheter. Vidare kravställning och utfall av antal medarbetare per chef. I samråd med medicinsk kompetens bör riktlinjer för närvaron av sjuksköterskekompetens på plats på vård och omsorgsboenden dygnet runt under veckans alla dagar uppsättas liksom krav på andel sjuksköterskor per boende i relation till typ av boende. Det bör också finnas en plan för åtgärder vid ej uppfyllda minimikrav.

Vi är förvånade över att Äldreförvaltningens uppföljning av läkarinsatserna visat att samverkan mellan vård- och omsorgsboenden och läkarorganisationen till övervägande del fungerat bra. Samtidigt tydliggjorde uppföljningen enligt Äldreförvaltningen att det fanns ett behov av att med regionen se över att det finns riktlinjer/rutiner för fysiska läkarbesök på vård- och omsorgsboende samt möjlighet till enskilda medicinska bedömningar. Vi stöder ett sådant samarbete med regionen som innebär att minimikrav bör uppställas för

läkarnärvaron och redovisas i verksamhetsberättelse/sammanställningar.

Äldreförvaltningen har deltagit i kommunstyrelsens utredning om ett modernt mellanboende och fokuserat på det icke biståndsbedömda boendet på den reguljära bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder. Vi anser att denna utredning borde ha omfattat såväl biståndsbedömda som icke-biståndsbedömda boenden för äldre för samordning och utveckling av stadens långsiktiga äldreboendeplanering.

Vi anser att det behöver ställas upp kriterier för ”hög kvalitet inom hemtjänsten” och ser därför fram mot att ta del av avrapporterat uppdrag att utreda hur uppföljning av verksamhet, avtal och utformningen av hemtjänstpengen bättre kan främja hög kvalitet inom hemtjänsten.

Med projekt som Matlyftet, E-tjänsten Hållbar hälsa, Mat- och måltidshandboken och Ingen hunger i Agenda 2030 föreligger svårigheter att hitta mätbara utfallsp parametrar avseende de effekter på hälsa och överlevnad som skulle kunna uppnås genom åtgärder mot undernäring, motverkan av ensamhet samt genom att stärka den sociala dimensionen kring måltidssituationen. Vi anser dock att större krav bör ställas på möjligheter att följa upp nytta och värde för de äldre vid skapande av projekt med tilldelning av pengar från staden.

§ 9. Fördelning av medel för utveckling inom demensområdet år 2021

Dnr ALD 2020/774

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till fördelning av medel inom demensområdet år 2021

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-01-21.

Kommunfullmäktige har sedan 2012 årligen avsatt medel i äldrenämndens budget för utveckling inom demensområdet. För år 2021 har 9 750 tkr budgeterats till utveckling av

specialiserade hemtjänstgrupper och utveckling av multiprofessionellt arbetssätt hos beställarenheterna.

Samtliga hemtjänstenheter i såväl staden som privat regi har uppmanats ansöka om medel. Totalt har 77 specialiserade hemtjänstgrupper och tolv beställarenheter beviljats medel.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Nämnden ställde sig bakom förvaltningens förslag.

§ 10. Anmälan av kontorsyttrande som svar på remiss av Sametingets förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken

Dnr ALD 2020/810

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-01-27

Kommunstyrelsen har remitterat Sametingets förslag till handlingsprogram för bevarande av de samiska språken till ett flertal nämnder däribland äldrenämnden.

Handlingsprogrammets syfte är att föreslå en konkret riktning framåt för minoritetspolitiken så att de samiska språken kan revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige.

Äldreförvaltningen ser vikten av de samiska språkens revitalisering i minoritetslagens anda. En del av de förslagna insatserna kan gynna äldreomsorg på samiska och underlätta för kommuners minoritetsarbete överlag. Det gäller särskilt förslagen om möjlighet till utbildning och kompetenshöjning i de samiska språken för tolkar, översättare och yrkesverksamma inom äldreomsorg samt kartläggning och analys av äldre samers språkliga behov. Äldreförvaltningen instämmer i att det

finns behov av ökad kunskap om samernas rättigheter hos majoritetsbefolkningen, inte minst hos de anställda inom offentlig sektor. Äldreförvaltningen ser fördelar med lättillgänglig information om samernas rättigheter och kommunernas skyldigheter.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottnér (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 11. Anmälan av kontorsyttrande som svar på remiss av Institutet för språk och folkminnets förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska

Dnr ALD 2020/811

Äldrenämndens beslut

Äldrenämnden godkänner anmälan av förvaltningens kontorsutlåtande som svar på remissen och lägger ärendet till handlingarna.

Ärendet

Äldreförvaltningen hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat 2021-01-25.

Kommunstyrelsen har remitterat bland annat till äldrenämnden Institutet för språk och folkminnets (Isof) förslag till handlingsprogram för bevarande av de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska. Handlingsprogrammets syfte är att föreslå en konkret riktning framåt för minoritetspolitiken så att de nationella minoritetsspråken kan revitaliseras och fortleva som levande språk i Sverige.

Äldreförvaltningen ser vikten av de nationella minoritetsspråkens revitalisering i minoritetslagens anda. En del av de förslagna insatserna kan underlätta för kommuners minoritetsarbete överlag eller gynna äldreomsorg på nationella minoritetsspråk även om handlingsprogrammet inte direkt riktar sig till äldreomsorgen. Det gäller bland annat förslagen om en digital informationsportal med en sammanhållen kunskap om nationella minoriteter och förslagen om möjlighet till utbildning och kompetenshöjning i de berörda

minoritetsspråken för tolkar, översättare och yrkesverksamma inom omsorg.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 12. Anmälan av beslut fattade enligt delegation 1-31 januari 2021

Dnr ALD 2021/19

Äldrenämndens beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Lista över beslut fattade enligt delegation från 1-31 januari 2021 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 13. Anmälan av protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) från sammanträde den 16 februari 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) sammanträde från den 16 februari 2021 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 14. Anmälan av protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 11 februari 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Protokoll från det gemensamma för socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden råd för funktionshinderfrågor från den 11 februari 2021 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 15. Postlista 1 – 31 januari 2021**Äldrenämndens beslut**

Ärendet läggs till handlingarna.

Ärendet

Postlista för 1-31 januari 2021 anmälades.

Förslag till beslut

Ordföranden Erik Slottner (KD) föreslog att nämnden skulle besluta att lägga ärendet till handlingarna.

§ 16. Övriga frågor

Inga övriga frågor anmälades.

Sammanträdet avslutades.

Vid protokollet

Gina Löf, nämndsekreterare